

Academia Română

Institutul de Matematică “Simion Stoilow”

TEZĂ DE DOCTORAT

-REZUMAT-

Distribuții p -adice, funcții Krasner analitice și aplicații

Coordonator științific: C.S. I Dr. Marian Vâjâitu

Doctorand: Cosmin Constantin Nițu

București, 2017

Rezumat

Conceptul de număr p -adic a fost introdus de Hensel în 1897, dar se regăsește, fără a fi denumit explicit, în anumite lucrări anterioare ale lui Kummer. Motivația principală a introducerii lor a fost utilizarea unor tehnici de analiză (în special de teoria seriilor) în teoria numerelor. Două numere p -adice sunt cu atât mai apropiate, cu cât diferența lor este divizibilă cu o putere mai mare a numărului prim p . Astfel, ele pot păstra informații privind congruențele modulo p^n , $n \in \mathbb{N}$, și pot avea aplicații importante în teoria numerelor.

Fie p un număr prim. Norma p -adică (sau modulul p -adic) se definește pentru $x \in \mathbb{Q}$ astfel

$$|x|_p = \begin{cases} p^{-v_p(x)}, & x \neq 0 \\ 0, & x = 0 \end{cases},$$

unde $v_p(x)$ reprezintă exponentul numărului prim p în descompunerea lui x .

În 1930, Ostrowski a demonstrat că orice normă pe corpul numerelor raționale \mathbb{Q} este echivalentă fie cu modulul uzual, fie cu modulul p -adic pentru un anumit număr prim p . Completând topologic mulțimea \mathbb{Q} în raport cu modulul obișnuit obținem \mathbb{R} , iar în raport cu modululul p -adic obținem corpul numerelor p -adice \mathbb{Q}_p .

Între corpurile \mathbb{R} și \mathbb{Q}_p sunt multe similarități (ambele sunt completări ale lui \mathbb{Q} , \mathbb{Q} este densă în fiecare din ele, sunt spații local compacte, nu sunt algebric închise, putem utiliza tehnici de analiză care prezintă multe asemănări etc.), dar și multe deosebiri (\mathbb{R} este corp ordonat, relația de ordine fiind compatibilă cu operațiile algebrice “+” și “.”, \mathbb{R} este arhimedian, iar \mathbb{Q}_p este nearhimedian, \mathbb{R} este conex, pe când \mathbb{Q}_p este total disconex, în \mathbb{Q}_p nu putem defini clar noțiunea de interval sau cea de curbă, etc.).

Spre deosebire de cazul real, în cel p -adic mulțimea $\overline{\mathbb{Q}_p}$ (închiderea algebrică a lui \mathbb{Q}_p) nu este spațiu metric complet. De aceea, se construiește închiderea topologică a lui $\overline{\mathbb{Q}_p}$ în raport

cu modulul p -adic, care se notează cu \mathbb{C}_p și este corp algebric închis și complet. Acesta se numește corpul Tate și joacă un rol asemănător lui \mathbb{C} din analiza clasică.

Tehnicile de analiză complexă amintite mai sus vizau dezvoltarea locală a unei funcții analitice în serie de puteri. Astfel a început studiul teoriei funcțiilor peste corpuri p -adice, însă marele impediment consta în faptul că aceste corpuri Tate sunt total disconexe, făcând dificilă și delicată definirea funcției analitice în sens global. Prima încercare a venit în 1930 odată cu teza lui Schöbe, însă cel care a avut succes a fost Krasner în anii '50, inspirat de teorema lui Runge din analiza clasică privind aproximarea unei funcții analitice prin funcții raționale, utilizând o metodă simplificată a lui Weierstrass de continuare analitică. Ulterior, în 1961, studiul analizei p -adice a triumfat prin lucrările lui Tate care a folosit ideile lui Gröthendieck, dând o structură topologică rigidă spațiilor analitice peste corpuri p -adice.

Lucrarea este structurată în patru capitole.

În primul capitol sunt introduse numerele p -adice și se studiază anumite proprietăți ale acestora (analitice, algebrice, topologice).

În al doilea capitol sunt introduse distribuțiile și măsurile p -adice. De asemenea, este prezentată noțiunea de integrală Riemann în raport cu o distribuție. Tot aici este analizată o importantă categorie de distribuții: distribuțiile Lipschitz tari.

2.1 Distribuții și măsuri p -adice

Fie $(\mathcal{X}_n, \varphi_n)_{n \geq 1}$ un sistem proiectiv cu proprietatea că \mathcal{X}_n , $n \geq 1$, sunt mulțimi finite, $\varphi_n : \mathcal{X}_{n+1} \rightarrow \mathcal{X}_n$ sunt funcții surjective și $\mathcal{X} = \varprojlim \mathcal{X}_n$.

Definiția 1. ([21], Definiția 1 din [28], pag. 10)

Fie A un grup abelian (aditiv). Se numește **distribuție** pe \mathcal{X} cu valori în A un șir de funcții $\mu = (\mu_n)_{n \geq 1}$, $\mu_n : \mathcal{X}_n \rightarrow A$ care verifică relația de compatibilitate:

$$\mu_n(x) = \sum_{y \in \varphi_n^{-1}(x)} \mu_{n+1}(y), \text{ pentru orice } n \geq 1 \text{ și } x \in \mathcal{X}_n. \quad (1)$$

Fie $\Omega(\mathcal{X})$ mulțimea deschișilor compacți din \mathcal{X} . Orice $D \in \Omega(\mathcal{X})$ se poate scrie ca o reuniune finită de bile disjuncte $D = \bigcup_{i=1}^m B_i$. Extindem μ pe \mathcal{X} prin aditivitate: $\mu(D) = \sum_{i=1}^m \mu(B_i)$. μ este finit aditivă, adică pentru orice $D_i \in \Omega(\mathcal{X})$, $i = \overline{1, n}$, disjuncte două

câte două, dacă $D = \bigcup_{i=1}^n D_i$, atunci $\mu(D) = \sum_{i=1}^n \mu(D_i)$. Invers, presupunând că am definit $\mu : \Omega(\mathcal{X}) \rightarrow A$, finit aditivă și notând $\mu_n(x) = \mu(B)$, atunci $\mu = (\mu_n)_{n \geq 1}$ reprezintă o distribuție pe \mathcal{X} . Putem defini, mai general, noțiunea de distribuție pe o mulțime compactă $\mathcal{X} \subset \mathbb{C}_p$ și în absența limitei proiective, prin condiția de finit aditivitate. **Norma** unei distribuții μ se definește astfel: $\|\mu\| = \sup_{D \in \Omega(\mathcal{X})} \|\mu(D)\|$. Dacă $\|\mu\| < \infty$ spunem că μ este o **măsură** pe \mathcal{X} .

Distribuția Haar peste orbita unui element din \mathbb{C}_p ([28], pag. 13)

Fie un $\mathbb{Q}_p \subset K \subset \mathbb{C}_p$ un corp complet și $G = Gal(\overline{\mathbb{Q}_p}/\mathbb{Q}_p)$ **grupul Galois absolut** înzestrat cu topologia Krull, care este canonic izomorf cu $Gal_{cont}(\mathbb{C}_p/\mathbb{Q}_p)$, grupul automorfismelor continue ale lui \mathbb{C}_p peste \mathbb{Q}_p (vezi [9]). Notăm $G_K = \{\sigma \in G \mid \sigma(x) = x, \text{ pentru } x \in K\}$. Pentru orice subgrup închis H al lui G , notăm $FixH = \{x \in \mathbb{C}_p \mid \sigma(x) = x, \text{ pentru orice } \sigma \in H\}$. $FixH$ este un subcorp închis al lui \mathbb{C}_p . De asemenea, pentru $x \in \mathbb{C}_p$ și $\varepsilon > 0$ fie $H(x) = \{\sigma \in G \mid \sigma(x) = x\}$ și $H(x, \varepsilon) = \{\sigma \in G \mid |\sigma(x) - x|_p < \varepsilon\}$. Atunci $H(x)$ este un subgrup al lui G și $FixH(x) = \widetilde{\mathbb{Q}_p[x]}$. **Orbita** unui element $T \in \mathbb{C}_p$ în raport cu G_K este $O_K(T) = \{\sigma(T) \mid \sigma \in G_K\}$. În cazul în care $K = \mathbb{C}_p$ vom nota mai simplu $O_{\mathbb{C}_p}(T) = O(T)$. Pentru orice $T \in \mathbb{C}_p$, $O_K(T)$ este un spațiu compact, echilbrat și ultrametric pe care putem defini distribuția Haar:

$$\pi_{T,K}(B(a, \varepsilon)) = \begin{cases} \frac{1}{N(T, K, \varepsilon)}, & \text{dacă } B(a, \varepsilon) \cap O_K(T) \neq \phi \\ 0, & \text{altfel} \end{cases} . \quad (2)$$

unde $N(T, K, \varepsilon)$ numărul bilelor de rază ε care acoperă orbita. Aceasta devine măsură dacă T este un element p -mărginit (vezi Definiția 5).

Definiția 2. ([28]) Fie $\mathcal{X} \subset \mathbb{C}_p$, compactă și $s > 0$. Spunem că μ este o distribuție de tip s pe \mathcal{X} sau, mai simplu, că este o **s-distribuție** dacă: $\lim_{n \rightarrow \infty} \varepsilon^s \sup_{a \in \mathcal{X}} |\mu(B^*(a, \varepsilon))|_p = 0$, unde supremumul este considerat după toate bilele $B^*(a, \varepsilon) = B(a, \varepsilon) \cap \mathcal{X}$.

O 1-distribuție se numește **distribuție Lipschitz**.

Definiția 3. ([28]) Fie $\mathcal{X} \subset \mathbb{C}_p$, compactă și $r > 0$. Spunem că o funcție $f : \mathcal{X} \rightarrow \mathbb{C}_p$ este Lipschitz de tipul r sau, mai simplu, **r-Lipschitz**, dacă există $c > 0$ astfel încât:

$$|f(x) - f(y)|_p \leq c|x - y|_p^r. \quad (3)$$

O funcție 1-Lipschitz se numește, mai simplu, **Lipschitz**.

Definiția 4. ([2]) Un **element** $x \in \mathbb{C}_p$ se numește **Lipschitz** dacă și numai dacă $\lim_{\varepsilon \rightarrow 0} \frac{\varepsilon}{|N(x, \varepsilon)|_p} = 0$, unde $N(x, \varepsilon)$ este numărul de bile deschise de rază ε care acoperă $O(x)$.

Definiția 5. ([2]) Un element $x \in \mathbb{C}_p$ se numește **p -mărginit** dacă există $s \in \mathbb{N}$ astfel încât p^s să nu dividă numărul $N(x, \varepsilon)$, pentru orice $\varepsilon > 0$. În acest caz π_x este o măsură.

O submulțime \mathcal{X} a lui \mathbb{C}_p se numește echivariantă în raport cu grupul Galois p -adic absolut G sau **G -echivariantă**, dacă $\sigma(x) \in \mathcal{X}$ pentru orice $x \in \mathcal{X}$ și orice $\sigma \in G$. Orbita $O(x)$ este un astfel de exemplu.

Definiția 6. ([1, 3, 7]) Fie \mathcal{X} o submulțime compactă și G -equivariantă a lui \mathbb{C}_p și μ o distribuție pe \mathcal{X} cu valori în \mathbb{C}_p . Spunem că μ este **G -echivariantă** dacă $\mu(\sigma(B)) = \sigma(\mu(B))$, pentru orice bilă B în \mathcal{X} și orice $\sigma \in G$.

Definiția 7. ([6]) Fie \mathcal{X} o submulțime compactă a lui \mathbb{C}_p . Spunem că \mathcal{X} este o **mulțime fundamentală** dacă $\{|x - y|_p ; x, y \in \mathcal{X}, x \neq y\}$ este un șir $(\varepsilon_n)_{n \geq 1}$ care descrește strict către 0. Acest șir se numește **șirul fundamental** asociat lui \mathcal{X} .

Exemple simple. $\mathbb{Z}_p, \mathbb{Z}_p^\times$ și $O(x)$ sunt mulțimi fundamentale.

Definiția 8. ([6]) Fie \mathcal{X} o mulțime fundamentală a lui \mathbb{C}_p și $(\varepsilon_n)_{n \geq 1}$ șirul fundamental asociat lui \mathcal{X} . O **distribuție Lipschitz** μ definită pe \mathcal{X} cu valori în \mathbb{C}_p se numește **Lipschitz-tare** dacă verifică următoarea condiție: există $N(\mu) \in \mathbb{N}$ astfel încât

$$\left(\varepsilon_n \max_{x \in \mathcal{X}} |\mu(B^*(x, \varepsilon_n))|_p \right)_{n \geq N(\mu)} \quad (4)$$

este strict decrescător către 0.

2.2 Asupra distribuțiilor Lipschitz tari

În lucrare sunt prezentate câteva exemple de distribuții Lipschitz-tari și o modalitate originală de a construi unele distribuții noi. Căutăm o distribuție nemărginită $\mu : \mathbb{Z}_p \rightarrow \mathbb{C}_p$.

Notăm $\mu(a + p^n \mathbb{Z}_p) = \alpha_n^{(a)}$, $0 \leq a < p^n$. Din relația de compatibilitate $\mu(a + p^n \mathbb{Z}_p) = \sum_{b=0}^{p-1} \mu(a + bp^n + p^{n+1} \mathbb{Z}_p)$, $n \geq 0$, obținem $\alpha_n^{(a)} = \sum_{b=0}^{p-1} \alpha_{n+1}^{(a+bp^n)}$. Următorul rezultat ne oferă posibilitatea de a construi clase de “distribuții nemărginite” care sunt Lipschitz-tari.

Lema 1. Fie $\alpha \in \mathbb{C}_p \setminus \{0\}$, și $t \in p^{\mathbb{Q}}$, $t > 1$. Atunci există $\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_p \in \mathbb{C}_p$ astfel încât $\alpha = \sum_{i=1}^p \beta_i$ și $\max_{i=1, \dots, p} |\beta_i|_p = t|\alpha|_p$.

Propoziția 1. Pe \mathbb{Z}_p există distribuții Lipschitz-tari nemărginite.

Propoziția 2. ([6]) Fie K o extindere algebrică infinită normală a lui \mathbb{Q}_p . Există un element generic x al lui \tilde{K} (i.e. $\tilde{K} = \widetilde{\mathbb{Q}_p[x]}$, [4]) astfel încât distribuția Haar π_x este Lipschitz-tare.

2.3 Integrala Riemann în raport cu distribuțiile p -adice

Definiția 9. ([28]) Fie $\mathcal{X} = \lim_{\leftarrow} \mathcal{X}_n$. Dacă $B = \theta_n^{-1}(x)$ este o bilă în \mathcal{X} spunem că x este **centrul** lui B și scriem $B=B(x)$. O **partiție** a lui \mathcal{X} este o mulțime finită de bile disjuncte $\Delta = \{B_1, B_2, \dots, B_n\}$ cu $\bigcup_{i=1}^n B_i = \mathcal{X}$. Un **sistem de puncte intermediare** este o funcție $\xi : \bigcup_{n \geq 1} \mathcal{X}_n \rightarrow \mathcal{X}$ cu proprietatea că pentru orice $x \in \mathcal{X}_n$ avem $\xi(x) \in \theta_n^{-1}(x)$. Pentru simplitate, vom nota $\xi(x_i) = \xi_i$ și $B_i = B(x_i)$.

Definiția 10. Fie A un K -spațiu vectorial complet în raport cu o normă nearhimedeană $\|\cdot\|$, $\mu \in \mathcal{D}(\mathcal{X}, K)$, Δ o partiție a lui \mathcal{X} , ξ un sistem de puncte intermediare și $f : \mathcal{X} \rightarrow A$.

Suma Riemann asociată lui f, Δ, ξ și μ este: $S(f, \Delta, \xi, \mu) = \sum_{i=1}^n \mu(B_i) f(\xi_i)$.

Definiția 11. Fie $(\varepsilon_n)_{n \geq 1}$ un șir strict descrescător de numere reale având limita 0. Am definit anterior distanța care dă topologia pe \mathcal{X} . Pentru $B = B(x)$ notăm $\|B\| = \varepsilon_n$ dacă $x \in \mathcal{X}_n$. **Norma unei partiții** Δ este $\|\Delta\| = \sup_{i=1, \dots, n} \|B_i\|$.

Definiția 12. Spunem că o funcție $f : \mathcal{X} \rightarrow A$ este integrabilă în raport cu o distribuție μ dacă există $I \in A$ cu proprietatea că pentru orice $\varepsilon > 0$, există $\delta_\varepsilon > 0$ astfel încât pentru orice partiție Δ cu $\|\Delta\| < \delta_\varepsilon$ și orice sistem de puncte intermediare ξ să avem

$$\|S(f, \Delta, \xi, \mu) - I\| < \varepsilon. \quad (5)$$

În cazul în care există, I se numește integrala lui f în raport cu μ și se notează cu $\int_{\mathcal{X}} f d\mu$.

Teorema 1. ([28]) Fie $\mathcal{X} \subset \mathbb{C}_p$, compactă și $r \geq s > 0$. Atunci orice funcție r -Lipschitz este integrabilă Riemann în raport cu orice s -distribuție.

Capitolul al treilea este consacrat funcțiilor Krasner analitice. În prima secțiune sunt studiate câteva proprietăți ale funcțiilor raționale în contextul p -adic.

3.2 Elemente analitice

Definiția 13. ([24]) Fie $D \subset \mathbb{C}_p$ o mulțime închisă. O funcție $f : D \rightarrow \mathbb{C}_p$ se numește **Krasner analitică** (funcție **rigid analitică** sau **element analitic**) dacă există un șir de funcții raționale $(f_n) \subset R(D)$ care converge uniform la f pe D în raport cu norma supremum.

Notăm cu $H(D) = \{f : D \rightarrow \mathbb{C}_p \mid f \text{ e Krasner analitică pe } D\}$.

Ca în [2], o funcție Krasner-analitică definită pe o mulțime G -echivariantă \mathcal{X} a lui \mathbb{C}_p se numește **echivariantă** dacă $f(\sigma(x)) = \sigma(f(x))$ pentru $x \in \mathcal{X}$ și orice $\sigma \in G$. Pentru o submulțime G -echivariantă \mathcal{X} a lui \mathbb{C}_p , fie $H^G(\mathbb{P} \setminus \mathcal{X})$ mulțimea funcțiilor Krasner-analitice pe $\mathbb{P} \setminus \mathcal{X}$ cu valori în \mathbb{C}_p , și $H_0^G(\mathbb{P} \setminus \mathcal{X})$ submulțimea sa care conține acele funcții care se anulează la ∞ . Aici $\mathbb{P} = \mathbb{P}^1(\mathbb{C}_p) = \mathbb{C}_p \cup \{\infty\}$.

Teorema 2. (**Mittag-Leffler**, [24]) Fie $D \subset \mathbb{C}_p$ o mulțime închisă mărginită și infra-conexă, $(B_i)_{i \in I}$ familia sa de găuri și B_i^C complementara lui B_i , $i \in I$. Atunci există următoarea descompunere ca sumă directă de spații Banach

$$H(D) \xrightarrow{\sim} H(B_D) \hat{\bigoplus}_{i \in I} H_0(B_i^C), \quad (6)$$

adică orice $f \in H(D)$ se scrie în mod unic

$$f = f_0 + \sum_{i \in I} f_i, \text{ cu } \|f\|_D = \max \left(\|f_0\|, \sup_{i \in I} \|f_i\| \right), \quad (7)$$

unde $f_0 \in H(B_D)$, $f_i \in H_0(B_i^C)$ și $\|f_i\| = \|f_i\|_{B_i^C} = \|f_i\|_D \xrightarrow{i \rightarrow \infty} 0$.

3.3 Integrala Shnirelman

Aici este introdusă integrala Shnirelman, un analog p -adic al integralei curbilinii, cu ajutorul căreia se demonstrează analogele p -adice ale unor teoreme clasice de analiză complexă: formula de reprezentare a lui Cauchy, teorema reziduurilor, principiul maximului modulului. Totodată, această integrală are aplicații în teoria numerelor transcendente. De asemenea, este prezentată teorema lui Vishik împreună cu forma sa Galois echivariantă.

Definiția 14. ([19]) Fie $f : S(a, r) \rightarrow \mathbb{C}_p$ și $\Gamma \in \mathbb{C}_p$, $|\Gamma|_p = r$. Integrala Shnirelman este definită de următoarea limită (dacă există!):

$$\int_{a, \Gamma} f(x) dx \stackrel{def}{=} \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \sum_{\xi^n=1} f(a + \xi\Gamma), \quad (8)$$

unde apostroful semnifică faptul că limita se calculează doar după valorile lui n pentru care $p \nmid n$.

În continuare vom prezenta teorema lui Vishik și vom face câteva completări.

Notații:

$$B(\mathcal{X}, r) = \bigcup_{a \in \mathcal{X}} B(a, r), \quad B[\mathcal{X}, r] = \bigcup_{a \in \mathcal{X}} B[a, r].$$

Pentru $\phi \in H_0(\mathcal{X}^C)$ definim $\|\phi\|_r = \max_{x \in B(\mathcal{X}, r)^C} |\phi(x)|_p$. Se arată că $\|\phi\|_r = \max_{\text{dist}(z, \mathcal{X})=r} |\phi(z)|_p$.

O topologie pe $H_0(\mathcal{X}^C)$ e dată de baza de vecinătăți ale lui 0: $U(r, \varepsilon) = \{\phi \in H_0(\mathcal{X}^C); \|\phi\|_r < \varepsilon\}$.

$H(\mathcal{X}, r) = \{f : B(\mathcal{X}, r) \rightarrow \mathbb{C}_p \mid f \text{ este Krasner analitică pe orice } B(a_i, r) \subset B(\mathcal{X}, r)\}$.

$L(\mathcal{X}) = \bigcup_{r>0} H(\mathcal{X}, r)$ (mulțimea funcțiilor local analitice pe \mathcal{X}).

$L^*(\mathcal{X})$ (spațiul dual) reprezintă mulțimea tuturor funcționalelor liniare și continue μ definite pe $L(\mathcal{X})$ care au proprietatea că, pentru orice $r > 0$, $\|\mu\|_r \stackrel{def}{=} \max_{0 \neq f \in H(\mathcal{X}, r)} \frac{|\mu(f)|_p}{\|f\|_r}$ este finită.

Definiția 15. Pentru $\mu \in L^*(\mathcal{X})$ definim **transformata Stieltjes**

$$S\mu : \mathcal{X}^C \rightarrow \mathbb{C}_p, \quad z \rightarrow \mu(f_z) \stackrel{not}{=} (\mu(x), f_z(x)), \quad (9)$$

unde $x \in \mathcal{X}$, $f_z : \mathcal{X} \rightarrow \mathbb{C}_p$, $f_z(x) = \frac{1}{z-x}$.

Observația 1. Dacă μ provine dintr-o măsură pe \mathcal{X} , atunci $S\mu(z) = \int_{\mathcal{X}} \frac{d\mu(x)}{z-x}$.

Definiția 16. Pentru $\phi \in H_0(\mathcal{X}^C)$ se numește **transformata Vishik** funcționala $V\phi$ pe $L(\mathcal{X})$

$$f \rightarrow \sum_i \int_{a_i, \Gamma} \phi(x) f(x) (x - a_i) dx, \quad f \in H(\mathcal{X}, r), \quad (10)$$

unde Γ , $a_i \in \mathbb{C}_p$, $|\Gamma|_p = r > 0$.

Teorema 3. (**Vishik**, [30]) V și S sunt inverse topologic una altelea între $H_0(\mathcal{X}^C)$ și $L^*(\mathcal{X})$.

Prin acest izomorfism, subspațiul $M(\mathcal{X}) \subset L^*(\mathcal{X})$ al măsurilor pe \mathcal{X} este în corespondență biunivocă cu mulțimea $\{\phi \in H_0(\mathcal{X}^C) \mid r\|\phi\|_r \text{ e mărginit pentru } r \rightarrow 0\}$.

Prezentăm în continuare o completare originală la Teorema 3 (vezi [30]). Fie σ un automorfism continuu al lui \mathbb{C}_p . Avem un isomorfism canonic, notat la fel: $\sigma : L(\mathcal{X}) \rightarrow L(\sigma\mathcal{X})$, unde $\sigma\mathcal{X} = \sigma(\mathcal{X})$. $G = Gal_{cont}(\mathbb{C}_p/\mathbb{Q}_p)$ acționează pe $L(\mathcal{X})$ astfel: $G \times L(\mathcal{X}) \rightarrow L(\mathcal{X})$, $(\sigma, f) \rightarrow \sigma * f$ unde $(\sigma * f)(u) \stackrel{def}{=} \sigma f(\sigma^{-1}u)$, iar $\sigma^{-1}u = \sigma^{-1}(u)$. De asemenea, definim izomorfismul dual notat la fel: $\sigma : L^*(\mathcal{X}) \rightarrow L^*(\sigma\mathcal{X})$. Prin urmare, pentru orice $\mu \in L^*(\mathcal{X})$ și $f \in L(\mathcal{X})$ avem egalitatea $(\sigma\mu, \sigma * f) = \sigma(\mu, f)$. Este evident că σ acționează în mod natural între $H_0(\mathcal{X}^C)$ și $H_0(\sigma\mathcal{X}^C)$, adică pentru orice $\varphi \in H_0(\mathcal{X}^C)$ avem: $\sigma * \varphi(z) = \sigma\varphi(\sigma^{-1}z)$. Următoarea diagramă este comutativă.

$$\begin{array}{ccc} L^*(\mathcal{X}) & \xrightarrow{\sigma} & L^*(\sigma\mathcal{X}) \\ S \downarrow & & \downarrow S \\ H_0(\mathcal{X}^C) & \xrightarrow{\sigma} & H_0(\sigma\mathcal{X}^C) \end{array} \quad (11)$$

3.4 Forma Galois echivariantă a teoremei lui Vishik

În această secțiune sunt expuse rezultate originale din articolul [23].

Fie $\mathcal{X} \subset \mathbb{C}_p$ un compact G -echivariant și $L(\mathcal{X}) = \bigcup_{n \geq 0} H(\mathcal{X}, r)$.

Propoziția 3. *Fie $\tau \in G = Gal_{cont}(\mathbb{C}_p/\mathbb{Q}_p)$. Dacă f este integrabilă Schnirelman, atunci*

$$\tau \left(\int_{a, \Gamma} f(x) dx \right) = \int_{\tau a, \tau \Gamma} (\tau * f)(x) dx. \quad (12)$$

Fie acum $H_0^G(\mathcal{X}^C) \subseteq H_0(\mathcal{X}^C)$ subspațiul funcțiilor analitice G -echivariante (i.e. care satisfac condiția $\tau\phi(x) = \phi(\tau x)$, $\phi \in H_0(\mathcal{X}^C)$). Fie $L_G^*(\mathcal{X}) \subseteq L^*(\mathcal{X})$ subspațiul funcționalelor $\mu \in L^*(\mathcal{X})$ care verifică egalitatea $\tau(\mu(f)) = \mu(\tau * f)$, pentru orice $\tau \in G$ și $f \in L(\mathcal{X})$ (i.e. subspațiul funcționalelor G -echivariante).

Teorema 4. *Există izomorfismul de spații topologice $H_0^G(\mathcal{X}^C) \simeq L_G^*(\mathcal{X})$.*

De asemenea, arătăm că $\tau S\mu(z) = S\mu(\tau z)$, $\tau \in G$.

În capitolul al patrulea este studiată o clasă specială de funcții Krasner analitice, în particular funcțiile urmă, care au aplicații în obținerea unor rezultate originale privind transcendența anumitor funcții (de exemplu funcția log gamma p -adică a lui Diamond).

4.1 Urma unui element

Orice element $\alpha \in \overline{\mathbb{Q}_p}$ este p -mărginit, deci distribuția π_α este măsură. Mai mult, pentru orice funcție $f : O(\alpha) \rightarrow \mathbb{C}_p$ avem: $\int_{O(\alpha)} f d\pi_\alpha = \frac{1}{\deg(\alpha)} \sum_{\sigma} f(\sigma(\alpha))$.

Definiția 17. 59([2]) Fie $\alpha \in \overline{\mathbb{Q}_p}$. **Urma** lui α este:

$$Tr(\alpha) = \frac{1}{\deg(\alpha)} tr_{\mathbb{Q}_p(\alpha)/\mathbb{Q}_p} = \int_{O(\alpha)} x d\pi_\alpha(x) \quad (13)$$

Mai general, urma unui element $T \in \mathbb{C}_p$ (dacă există!) este

$$Tr(T) = \int_{O(T)} x d\pi_T(x) \quad (14)$$

4.2 O estimare a normei

Fie \mathcal{X} o mulțime fundamentală a lui \mathbb{C}_p și μ o distribuție Lipschitz-tare definită pe \mathcal{X} . Considerăm transformata Cauchy:

$$F_\mu(z) = \int_{\mathcal{X}} \frac{1}{z-t} d\mu(t) \in H(\mathbb{P} \setminus \mathcal{X}). \quad (15)$$

Pentru $\mathcal{X} = O(x)$, cu $x \in \mathbb{C}_p$ și $\mu = \pi_x$ avem că F_μ este funcția urmă a lui x asociată lui π_x , vezi [2] și [29]. Pentru orice $F \in H(\mathbb{P} \setminus \mathcal{X})$, $\varepsilon > 0$ și $\mathcal{X}(\varepsilon) = \{y \in \mathbb{C}_p \mid \text{există } t \in \mathcal{X} \text{ astfel încât } |y-t|_p < \varepsilon\}$ o ε -**vecinătate** a lui \mathcal{X} notăm $\|F\|_{\mathbb{P} \setminus \mathcal{X}(\varepsilon)}$ norma supremum a lui F pe $\mathbb{P} \setminus \mathcal{X}(\varepsilon)$. Fie $(\varepsilon_n)_{n \geq 1}$ șirul fundamental asociat lui \mathcal{X} . Pentru $n \geq 1$, fie $N(\varepsilon_n)$ numărul bilelor deschise de rază ε_n care acoperă \mathcal{X} . De asemenea, fie $a_i^{(n)}$, $1 \leq i \leq N(\varepsilon_n)$, o alegere convenabilă a centrelor acestor bile.

Teorema 5. Fie \mathcal{X} o mulțime fundamentală a lui \mathbb{C}_p și μ o distribuție Lipschitz-tare definită pe \mathcal{X} . Fie $(\varepsilon_n)_{n \geq 1}$ șirul fundamental asociat lui \mathcal{X} și $\mathcal{X}(\varepsilon_n)$ ε_n -vecinătatea deschisă a lui \mathcal{X} în \mathbb{C}_p . Atunci, există un număr natural $N(\mu)$, care depinde doar de μ , astfel încât pentru orice $n \geq N(\mu)$,

$$\|F_\mu\|_{\mathbb{P} \setminus \mathcal{X}(\varepsilon_n)} = \frac{1}{\varepsilon_n} \cdot \max_{x \in \mathcal{X}} |\mu(B^*(x, \varepsilon_n))|_p. \quad (16)$$

Observația 2. Fie k un număr natural fixat. În aceleași ipoteze ca în teorema anterioară integrând $\frac{1}{(z-t)^k}$ în loc de $\frac{1}{z-t}$, rezultatul principal din Teorema 5 rămâne neschimbat, cu excepția $\frac{1}{z-t}$ care devine $\frac{1}{(z-t)^k}$ în membrul stâng și $\frac{1}{\varepsilon_n}$ care devine $\frac{1}{\varepsilon_n^k}$ în membrul drept. Un caz particular al Teoremei 5 este tratat în [5].

În continuare vom vedea că o clasă mare de funcții, care sunt transformate Cauchy prin integrarea în raport cu distribuții Lipschitz-tari definite pe \mathcal{X} , sunt transcendente peste $\mathbb{C}_p(Z)$ și, în consecință, vom obține rezultate de transcendență privind funcția log gamma p -adică twistată (respectiv regularizată) și privind funcțiile urmă.

Propoziția 4. *Fie \mathcal{X} o submulțime compactă a lui \mathbb{C}_p și $f : \mathbb{P} \setminus \mathcal{X} \rightarrow \mathbb{C}_p$ o funcție cu proprietatea că există o submulțime infinită \mathcal{S} a lui \mathcal{X} astfel încât $\limsup_{z \rightarrow x} |f(z)|_p = \infty$, pentru orice $x \in \mathcal{S}$. Atunci f este transcendentă peste $\mathbb{C}_p(Z)$.*

Observația 3. *Propoziția 4 este o versiune rafinată a primei părți a Teoremei 6 din [26].*

Lema 2. *Fie \mathcal{X} o submulțime compactă a lui \mathbb{C}_p fără puncte izolate și $f : \mathbb{C}_p \setminus \mathcal{X} \rightarrow \mathbb{C}_p$ o funcție local analitică și algebrică peste $\mathbb{C}_p(Z)$. Atunci derivata sa, care este definită pe $\mathbb{C}_p \setminus \mathcal{X}$, cu excepția eventual a unei mulțimi discrete, este algebrică peste $\mathbb{C}_p(Z)$.*

Corolarul 1. *Fie \mathcal{X} o submulțime compactă a lui \mathbb{C}_p fără puncte izolate și $f : \mathbb{C}_p \setminus \mathcal{X} \rightarrow \mathbb{C}_p$ o funcție local analitică astfel încât f' este Krasner analitică peste $\mathbb{C}_p \setminus \mathcal{X}$ și transcendentă peste $\mathbb{C}_p(Z)$. Atunci f este transcendentă peste $\mathbb{C}_p(Z)$.*

Lema 3. *Fie \mathcal{X} o submulțime compactă a lui \mathbb{C}_p fără puncte izolate și $f : \mathbb{C}_p \setminus \mathcal{X} \rightarrow \mathbb{C}_p$ o funcție Krasner-analitică. Dacă există o bilă $B(\alpha, \varepsilon) \subset \mathbb{C}_p \setminus \mathcal{X}$ astfel încât $f|_{B(\alpha, \varepsilon)} : B(\alpha, \varepsilon) \rightarrow \mathbb{C}_p$ să fie algebrică peste $\mathbb{C}_p(Z)$, atunci f este algebrică peste $\mathbb{C}_p(Z)$.*

4.3 Aplicații la rezultate de transcendență

Fie \mathcal{X} o mulțime fundamentală a lui \mathbb{C}_p și μ o distribuție Lipschitz-tare definită pe \mathcal{X} cu valori în \mathbb{C}_p . Fie $(\varepsilon_n)_{n \geq 1}$ șirul fundamental asociat lui \mathcal{X} . Se vede ușor că șirul $\left(\max_{x \in \mathcal{X}} |\mu(B^*(x, \varepsilon_n))|_p \right)_{n \geq 1}$ este crescător, nu neapărat și mărginit. Pentru orice întreg $k \geq 1$, notăm $F_{k, \mu}(z) = \int_{\mathcal{X}} \frac{1}{(z-t)^k} d\mu(t)$. Din Observația 2 avem

$$\|F_{k, \mu}\|_{\mathbb{P} \setminus \mathcal{X}(\varepsilon_n)} = \frac{1}{\varepsilon_n^k} \cdot \max_{x \in \mathcal{X}} |\mu(B^*(x, \varepsilon_n))|_p \geq \frac{1}{\varepsilon_n^k} \cdot \max_{x \in \mathcal{X}} |\mu(B^*(x, \varepsilon_{N(\mu)}))|_p, \quad (17)$$

pentru orice $n \geq N(\mu)$. Pentru $n \rightarrow \infty$ în (17) obținem $\lim_{n \rightarrow \infty} \|F_{k, \mu}\|_{\mathbb{P} \setminus \mathcal{X}(\varepsilon_n)} = \infty$. Atunci există două șiruri $(z_n)_{n \geq 1}$ în $\mathbb{P} \setminus \mathcal{X}$ și $(x_n)_{n \geq 1}$ în \mathcal{X} astfel încât $\text{dist}(z_n, \mathcal{X}) = |z_n - x_n|_p \rightarrow 0$ și $\lim_{n \rightarrow \infty} |f(z_n)|_p = \infty$. Deoarece \mathcal{X} este secvențial compactă există un subșir $(x_{n_m})_{m \geq 1}$ al lui

$(x_n)_{n \geq 1}$ care converge către $x \in \mathcal{X}$. Subșirul $(z_{n_m})_{m \geq 1}$ converge către x și $\lim_{m \rightarrow \infty} |f(z_{n_m})|_p = \infty$. Evident, x este un punct singular al lui $F_{k,\mu}$ ca în Propoziția 4. Dacă $F_{k,\mu}$ verifică o “ecuație funcțională” și \mathcal{X} are numite “proprietăți” (de exemplu, subgroup compact sau Galois echivariant și compact în \mathbb{C}_p) se constată ușor că $F_{k,\mu}$ are un număr infinit de puncte singulare ca în \mathcal{X} , deci din Teorema 5 și Propoziția 4 este transcendentă peste $\mathbb{C}_p(Z)$. Un exemplu specific pentru această situație este funcția urmă a unei distribuții Lipschitz-tari. Această funcție urmă este transcendentă peste $\mathbb{Q}_p(Z)$ și, mai mult, derivatele sale sunt linear independente peste $\mathbb{Q}_p(Z)$. În particular, funcția urmă nu poate verifica o ecuație diferențială peste $\mathbb{Q}_p(Z)$, vezi [5]. În continuare, prezentăm un alt exemplu interesant pentru această situație. În 1977, Diamond a introdus funcția log gamma p -adică, analogul funcției gamma clasice $\frac{\log \Gamma(x)}{\sqrt{2\pi}}$, și se definește astfel:

$$G_p(z) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{p^n} \sum_{0 \leq i < p^n} (z+i)(\log_p(z+i) - 1), \quad (18)$$

care are sens pentru orice $z \in \mathbb{C}_p \setminus \mathbb{Z}_p$, vezi [10], unde \log_p este logaritmul Iwasawa ([12]). Koblitz [16] introduce o variantă twistată a funcției log gamma pentru a demonstra mai simplu formula lui Leopold pentru $L_p(1, \chi)$, unde $L_p(s, \chi)$ este L -funcția p -adică a caracterului χ și formulele exprimând $L'_p(0, \chi)$ și $L_p(k, \chi)$, $k \geq 1$, în termenii funcției log gamma p -adice. Funcția log gamma p -adică twistată se definește astfel:

$$G_{p,\xi}(z) = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{rp^n} \sum_{0 \leq i < rp^n} \xi^i(z+i)(\log_p(z+i) - 1), \quad (19)$$

unde $\xi^r = 1$, r este ordinul lui ξ care este prim cu p și $z \in \mathbb{C}_p \setminus \mathbb{Z}_p$. În particular $G_{p,1} = G_p$. Funcția log gamma p -adică twistată este convoluția lui $-\log_p$ cu μ_ξ (distribuția lui Koblitz, $d = 1$, $z = \xi \neq 1$), i.e.

$$G_{p,\xi}(z) = - \int_{\mathbb{Z}_p} \log_p(z+t) d\mu_\xi(t), \quad z \in \mathbb{C}_p \setminus \mathbb{Z}_p, \quad (20)$$

care este local analitică și verifică următoarea ecuație funcțională

$$\xi G_{p,\xi}(z+1) - G_{p,\xi}(z) = \log_p z, \quad z \in \mathbb{C}_p \setminus \mathbb{Z}_p. \quad (21)$$

Derivata de ordinul $k \geq 1$ a lui $G_{p,\xi}$ este

$$G_{p,\xi}^{(k)}(z) = (-1)^k (k-1)! \int_{\mathbb{Z}_p} \frac{1}{(z+t)^k} d\mu_\xi(t) \in H(\mathbb{C}_p \setminus \mathbb{Z}_p). \quad (22)$$

Teorema 6. *Funcția log gamma p -adică twistată $G_{p,\xi}$ și toate derivatele sale sunt transcendente peste $\mathbb{C}_p(Z)$. În plus, toate zerourile lui $G_{p,\xi}$ și ale derivatelor sale sunt algebrice.*

Teorema 7. *Funcția log gamma p -adică $G_{p,\xi}$ și derivatele sale sunt liniar independente peste $\mathbb{C}_p(Z)$. În particular, $G_{p,\xi}$ nu poate fi soluția unei ecuații diferențiale de forma $\sum_{k=0}^m P_k G_{p,\xi}^{(k)} = 0$, unde pentru orice $0 \leq k \leq m$ avem $P_k \in \mathbb{C}_p(Z)$, nu toate nule, și $m \in \mathbb{N}$.*

Propoziția 5. *Fie μ o distribuție Lipschitz tare definită pe orbita unui element transcendent $x \in \mathbb{C}_p$. Atunci, pentru orice $s \in \mathbb{N}^*$*

$$F_{s,\mu}(z) = \int_{O(x)} \frac{1}{(z-t)^s} d\mu(t) \in H_0^G(\mathbb{P}^1(\mathbb{C}_p) \setminus O(x)) \quad (23)$$

și este transcendentă peste $\mathbb{Q}_p(\mathbb{Z})$.

Propoziția 6. *Fie $k \in \mathbb{N}^*$. Pentru orice numere naturale nenule $s_1 < s_2 < \dots < s_k$ fie $\mu_1, \mu_2, \dots, \mu_k$ distribuții Lipschitz tari pe orbita unui element transcendent $x \in \mathbb{C}_p$. Atunci, funcțiile*

$$F_{s_i, \mu_i}(z) = \int_{O(x)} \frac{1}{(z-t)^{s_i}} d\mu_{s_i}(t), \quad i = \overline{1, k} \quad (24)$$

sunt liniar independente peste $\mathbb{Q}_p(\mathbb{Z})$. În particular, rezultă că nicio funcție $F_{s,\mu}$ nu poate verifica o ecuație diferențială de forma $\sum_{j=0}^m P_j F_{s,\mu}(j) = 0$, unde $m \in \mathbb{N}^$ și $P_j \in \mathbb{Q}_p(\mathbb{Z})$, $j = \overline{0, m}$, nu sunt toți nuli.*

Propoziția 7. *Fie $(s_i)_{i \geq 1}$ un șir strict crescător de numere întregi pozitive și μ_{s_i} , $i \geq 1$, distribuții Lipschitz tari definite pe orbita unui element transcendent $x \in \mathbb{C}_p$. Dacă o funcție $G : \mathbb{P}^1(\mathbb{C}_p) \setminus O(x) \rightarrow \mathbb{C}_p$ poate fi scrisă sub forma unei serii $G(z) = \sum_{i=1}^{\infty} P_i(z) F_i(z)$, care converge pe $E(x, \varepsilon_n)$, unde $(\varepsilon_n)_{n \geq 1}$ este șirul fundamental asociat orbitei $O(x)$, $P_i(z) \in \mathbb{Q}_p(z)$ și $F_i(z) = F_{s_i, \mu_{s_i}}(z) = \int_{O(x)} \frac{1}{(z-t)^{s_i}} d\mu_{s_i}(t)$, $i = \overline{1, k}$, atunci pentru n suficient de mare avem $\|G\|_{E(x, \varepsilon_n)} = \sup_{i \geq 1} \|P_i F_i\|_{E(x, \varepsilon_n)}$ și reprezentarea este unică.*

Bibliografie

- [1] V. Alexandru, N. Popescu, A. Zaharescu, *On the closed subfields of \mathbb{C}_p* , J. Number Theory 68, 2 (1998), p. 131-150.
- [2] V. Alexandru, N. Popescu, A. Zaharescu, *Trace on \mathbb{C}_p* , J. Number Theory 88, 1 (2001), p. 13-48.
- [3] V. Alexandru, E.L. Popescu, N. Popescu, *On the continuity of the trace*, Proceedings of the Romanian Academy, Series A, vol. bf 5, nr. 1 (2005), p. 11-16.
- [4] V. Alexandru, N. Popescu, M. Vâjâitu and A. Zaharescu, *The p -adic measure on the orbit of an element of \mathbb{C}_p* , Rend. Sem. Mat. Univ. Padova, Vol. 118 (2007), p. 197-216.
- [5] V. Alexandru, C.C. Nițu and M. Vâjâitu, *On the norm of the trace functions and applications*, Bull. Math. Soc. Sci. Math. Roumanie Tome 56(104) No. 1 (2013), p. 47-54.
- [6] V. Alexandru, C.C. Nițu and M. Vâjâitu and A.Zaharescu *On the norm of Krasner analytic functions with applications to transcendence results*, Journal of Pure and Applied Algebra, vol. 219 (2015), p. 4607 - 4618.
- [7] V. Alexandru, N. Popescu, M. Vâjâitu and A. Zaharescu, *On the zeros of Krasner analytic functions*, Algebr. Represent. Theor., Vol. 16, 3 (2013), p. 895-904.
- [8] Y. Amice, *Les nombres p -adiques*, Presse Univ. de France, Collection Sup., 1975.
- [9] J. Ax, *Zeros of polynomials over local fields-The Galois action*, J. Algebra 15 (1970),p. 417-428

- [10] J. Diamond, *The p -adic log gamma function and p -adic Euler constants*, Trans. Amer. Math. Soc. 233 (1977), p. 321-337.
- [11] J. Fresnel, M. van der Put, *Rigid Analytic Geometry and its Applications*, Birkhauser, 2004.
- [12] K. Iwasawa, *Lectures on p -Adic L -Functions*, Princeton University Press, 1972.
- [13] F. Gouvea, *p -adic Numbers - An introduction*, Springer - Verlag Berlin Heidelberg, 1997.
- [14] G. Groza, A. Popescu, *Extinderi de corpuri valuate*, Editura Academiei Române, București, 2011.
- [15] N. Koblitz, *Interpretation of the p -adic log gamma function and Euler constants using the Bernoulli measure*, Trans. Amer. Math. Soc. bf 242 (1978), p. 261-269.
- [16] N. Koblitz, *A new proof of certain formulas for p -adic L -functions*, Duke Math. J. 46, 2 (1979), p. 455-468.
- [17] N. Koblitz, *Interpretation of the p -Adic Log Gamma Function and Euler Constants Using the Bernoulli Measure*, Transactions of the American Mathematical Society, 242 (1978), p. 261-269
- [18] N. Koblitz, *p -adic Numbers, p -adic Analysis and Zeta - Functions* (2 ed.), Springer, 1984.
- [19] N. Koblitz, *p -adic Analysis: A Short Course on Recent Work*, Cambridge University Press, 1980.
- [20] T. Kubota and H. Leopold, *Eine p -adische Theorie der Zetawerte. I*, J. Reine Angew Math. 214/215 (1965), p. 328-339.
- [21] B. Mazur, P. Swinnerton-Dyer, *Arithmetic of Weil curves*, Invent. Math. 25 (1974), p. 1-61.
- [22] R. Murty, *Introduction to p -adic Analytic Number Theory*, American Mathematical Society/ International Press, 2002.

- [23] C.C. Nițu, M. Vâjâitu, *On a theorem of Vishik*, in progress.
- [24] A. M. Robert, *A course in p -adic analysis*, Springer-Verlag New-York, Inc., 2000.
- [25] W.H. Schikhov *Ultrametric calculus. An Introduction to p -adic analysis*, Cambridge University Press, 1984.
- [26] M. Vâjâitu, *Integral Representations and the Behavior of Krasner Analytic Functions Around Singular Points*, *Algebr. Repres. Theor.*, Vol. 16, 6 (2013), p. 1611-1620.
- [27] M. Vâjâitu, *On a class of Krasner analytic functions and applications*, *Bull. Math. Soc. Sci. Math. Roumanie* Tome 58(106) No. 4 (2015), p. 475-482.
- [28] M. Vâjâitu, A. Zaharescu, *Non-Archimedean Integration and Applications*, The publishing house of the Romanian Academy, 2007.
- [29] M. Vâjâitu, A. Zaharescu, *Trace functions and Galois invariant p -adic measures*, *Publ. Mat.* 50 (2006), p. 43-55.
- [30] M.M. Vishik, *Nonarchimedean spectral theory*, *Journal of Soviet Mathematics*, September 1985, Volume 30, Issue 6, p. 2513-2555.
- [31] A. Wiles, *Modular elliptic curves and Fermat's Last Theorem*, *Annals of Mathematics*, (142) 1995, p. 443-551.